

Het belang van water in de islam

Een van de belangrijkste vraagstukken van deze eeuw is water. Uit het wereldwaterrapport van de Verenigde Naties blijkt dat alle staten in de wereld de komende jaren zeer serieuze maatregelen moeten nemen met betrekking tot het waterverbruik. Zuurstof en water zijn de belangrijkste dingen voor het voortbestaan van het leven in deze wereld. Met de klimaatverandering zien we dat 1,2 miljard mensen problemen hebben om aan schoon water te komen; zij moeten migreren uit de gebieden waar ze wonen. Dat de drinkwatervoorraden met 20 procent zijn afgenomen, vooral in Afrika en Azië, geeft aan hoe ernstig het probleem de komende jaren zal zijn en dat soortgelijke problemen op elk moment in de rest van de wereld kunnen ontstaan.

Niet-gouvernementele organisaties zijn een reeks onderzoeken hiernaar gestart en hebben mensen aangespoord om zuiniger te zijn en geld te besparen bij het gebruik van water. Een aantal kerken en moskeeën in Nederland zijn hier mee bezig onder de benaming ‘Groene Moskeeën’ en ‘Groene Kerken’ en willen werken aan bewustwording onder de bezoekers van kerken en moskeeën omtrent het gebruik en besparing van water, gericht op onder andere duurzaamheid.

Voor moslims zijn de waarschuwingen, feiten en voorbeelden van de Koran en van de profeet Mohammed over water buitengewoon belangrijk. Water is ook in de andere Abrahamitische religies, naast de islam, belangrijk. Om het eenvoudigste voorbeeld voor moslims te geven: ‘Allah schiep de mens (en andere levende wezens) uit een druppel water.’ Ook de woorden van de profeet Mohammed: ‘verspil geen water, zelfs als je bij de stromende rivier bent’ zijn al voldoende om te laten zien hoe er vanuit de islamitische voorschriften gekeken wordt naar het gebruik van water.

Aan de andere kant constateren islamitische koepelorganen, zoals de Islamitische Stichting Nederland (ISN, Diyanet), dat er nog veel ruimte is voor verbetering betreft de omgang met water in het dagelijkse leven. Zo zijn er ook steeds vaker discussies op politiek en lokaal niveau over thema’s zoals duurzaamheid, broeikaseffecten en groene energie. Het is duidelijk dat water een belangrijke rol speelt bij deze thema’s en dat het dus belangrijk is om voor bewustwording te zorgen.

In dit artikel wordt ingegaan op het belang van water in de islamitische voorschriften. Door verscheidene overleveringen en voorbeelden te analyseren en interpreteren, zal duidelijk worden hoeveel belang er in de islam wordt gehecht aan het water. Verder wordt aan de hand van andere belangrijke personen en profeten binnen de Abrahamitische religies en hun ervaringen met water (gerelateerde) thema’s, getoond dat er binnen deze religies veel overeenkomsten zijn in de kijk op water. De mens zal altijd centraal (moeten) staan binnen (goddelijk geopenbaar-

de) religies en overleven is een belangrijk doel. Daarom is het belangrijk om ons bewust te zijn van de fundamenten om te overleven en behulpzaamheid, dankbaarheid (aan de Schepper) en tevredenheid te stimuleren.

Zo eerlijk mogelijk delen

De omgang en het verdelen van water is zeer belangrijk in de islam. Daarmee kan het gezien worden als een zegen van Allah die leven geeft en in stand houdt, de mensheid en de aarde zuivert. Het is gebaseerd op de woorden van Allah in vers 65 van hoofdstuk Al-Nahl (De Bijen):

‘En Allah heeft water uit de hemel gestuurd, en Hij doet de aarde daarmee herleven na haar dood. Waarlijk, in dit is een teken voor mensen die luisteren.’ Daarnaast vermeldt Allah dat alle wezens uit water zijn gemaakt.

Omdat water een zeer belangrijke hulpbron is voor ieder volk, arm of rijk, heeft de islam verklaard dat iedereen recht heeft op een eerlijk deel van het waterverbruik. Deze bewering wordt benadrukt door de *hadith* (uitspraak van profeet Mohammed) dat profeet Mohammed (vzmmh) het volgende zei:

‘Moslims hebben een gemeenschappelijk aandeel in drie dingen: gras (weide), water en vuur (brandstof).’ Bovendien verbiedt de Profeet het overtollige water te hamsteren en is de mens verplicht anderen toe te staan het te gebruiken. De profeet verklaarde: ‘Tot de drie mensen die Allah op de *Dag der Opstanding* zal negeren behoort een man die overtollig water bezat en het onthield aan de reizigers.’

< *Alhambra, Granada*

Deze overleveringen kunnen worden gezien als fundamentele richtlijnen omtrent het belang van water voor mensen, dier en natuur. Ook valt af te leiden dat behulpzaamheid vooral begint met het zo eerlijk mogelijk delen van water. Dit laatste kan worden belemmerd op het moment dat er dammen gebouwd waardoor sommige gebieden zonder (stromend) water komen te zitten. Al met al zijn er verschillende uitspraken die als stimulans en waarschuwing dienen bij dit thema.

Zuiver water

In de islam is water van essentieel belang voor de moslims om zich te zuiveren, zoals het verrichten van de wassing (*wudhu*) voor het gebed en het verrichten van de grote wassing (*ghusl*), na het hebben van geslachtsgemeenschap bijvoorbeeld. Een van de voorwaarden voor deze handelingen is het gebruik van zuiver water om er bijvoorbeeld voor te zorgen dat de wassing geldig is. Dus, de afwezigheid van zuiver water zal het moeilijk maken voor moslims om hun dagelijks leven te leiden en om Allah te aanbidden.

In de jurisprudentie van reiniging of islamitische hygiëne kent de islam drie soorten water, namelijk zuiver water dat andere dingen kan zuiveren (*tahir*), zuiver water dat echter andere dingen niet kan zuiveren (*tahir*), en water dat vuil bevat zodat het niet zuiver is en andere dingen niet kan zuiveren (*mutanajjis*). Water is hiermee, volgens de islam, niet alleen een middel om te overleven, maar ook van groot belang bij het zo correct mogelijk praktiseren van aanbedding, zoals het gebed. Er zijn honderden boeken te vinden van geleerden die uitweiden over de

soorten en functies van water vanuit een islamitisch perspectief.

‘Groene Moskeeën’

Groene Moskeeën is een project van Islamitische Stichting Nederland (ISN) om moskeeën te stimuleren duurzamer en groener te worden. De actie richt zich op alle moskee- en geloofsgemeenschappen die actief aan de slag willen gaan met duurzaamheid, sociale rechtvaardigheid en het groener worden van de eigen gemeenschap in Nederland. Hiervoor is uiteraard het watergebruik bij de moskeeën ook van groot belang. Er zijn diverse eisen waar een moskee aan moet voldoen, om een officiële ‘groene moskee’ te worden.

Moskeeën zien om naar mensen die lijden onder de gevolgen van armoede en onrecht. Naast het bidden en geven van geld voor levensbeschouwelijke projecten, is er een groeiende vraag naar meer doen dan dat. Groene Moskeeën wil stimuleren dat moskeeën duurzamer en groener worden en – van beginner tot duurzame expert – elkaar kunnen vinden en aansporen. De actie richt zich op alle moskee- en geloofsgemeenschappen die actief aan de slag willen gaan met duurzaamheid, sociale rechtvaardigheid en het ‘vergroenen’ van de eigen gemeenschap.

In de Koran wordt het woord groen vrijwel altijd gebruikt in relatie tot de landbouwgewassen waarvan mensen eten en leven. Het ontbreken van groen betekent in de islamitische context veelal het ontbreken van hoop, eerlijke verhoudingen en vrede. In een wereld die in toenemende mate te maken krijgt met klimaatverandering, uitbuiting en onrecht, geven Groene Moskeeën een tegengeluid.

Groene Moskeeën is geen nieuw keurmerk,

maar een beweging van moskeeën die een andere weg inslaan en samen vormgeven aan een duurzaam, eerlijk en rechtvaardig gemeente-zijn. Iedere moskee die ervoor kiest om actief deel te nemen aan dit project en aan de eisen voldoet, verdient automatisch de titel ‘Groene Moskee’. Projectgroep ISN Diyanet Groene Moskeeën komt dan ook niet controleren hoe het staat met de voortgang van de voorgenomen stappen. Wel worden de Groene Moskeeën op de hoogte gehouden van landelijke en regionale activiteiten of bijeenkomsten.

Als een moskee in de categorie ‘Groene Moskee’ valt, betekent dit dat er dan zuiniger met water wordt omgegaan, door bijvoorbeeld elektrische kranen in te bouwen die met een sensor werken en niet continu aanstaan tijdens het verrichten van de wassing. Verder kan er gedacht worden aan het scheiden van afval, groene energie gebruiken (zonnepanelen), zo min mogelijk gebruik van plastic (bekers, borden, enz.) en het inbouwen van sensoren voor licht, water en ventilatie, zodat ze automatisch uitgaan als er geen bezoekers zijn. Dit zijn allemaal doelen om zo groen mogelijk te worden en als voorbeeld te dienen voor de bezoekers, door ook de voorschriften van de islam na te leven omtrent duurzaamheid en het gebruik van water.

Enkele profeten en hun ‘waterervaringen’

De overleveringen van de Schepper werden aan de mensen verkondigd door de profeten. Zo zijn er vijftientig namen benoemd in de Koran, van wie duidelijk is dat zij profeten waren en die ook worden herkend binnen het jodendom en christendom. Adam, Abraham, Mozes en Jezus

zijn voorbeeldpersonages, hoewel er binnen de drie religies jodendom, christendom, islam verschillen zijn over hun rollen; of ze een profeet waren, goddelijke eigenschappen hadden of gewoon belangrijke personen waren bijvoorbeeld. In ieder geval worden al deze personen gezien als profeten, die als rolmodel hebben gediend voor de mensheid en hebben verkondigd over het bestaan van een Schepper, de essentie van het leven, de voorschriften van hun geloof/overtuiging en het geloven in een wederopstanding (hiernaamaals).

Hieronder noem ik een aantal voorbeelden van specifieke profeten die leerzame ervaringen hebben opgedaan met water.

Profeet Adam (vrede zij met hem)

Adam was de allereerste mens en hij werd uit water en stof gemaakt. Allah nam een handvol van het stof der aarde en mengde er de kleuren wit, zwart, geel en rood in. Dat is de reden waarom de mensen in verschillende kleuren geboren worden. Toen Allah het stof met water vermengde, veranderde het in pottenbakkersklei. Het was gefermenteerd en had een geur. Uit die klei schiep Allah Adam. Hij boetseerde zijn vorm met zijn eigen handen en blies zijn geest in hem. Adams lichaam trilde toen er leven in werd geblazen.

‘Voorwaar, Zijn gebod, wanneer Hij een ding wil, is slechts dat Hij er tegen zegt: “Wees” en het is!’
(Koran, Surah Yasin, 36:82)

Allah de Almachtige verklaarde: ‘Voorwaar, de gelijkenis van Jezus is in Allah’s ogen de gelijkenis van Adam, Hij schiep hem uit het stof, daarna zei Hij tot hem. “Wees!” – en hij was.’
(Koran, Surah Al-’Imran, 3:59)

Uit deze overleveringen en gebeurtenissen valt af te leiden dat Adam, de vader van de mensheid, uit water en stof/aarde is geschapen, die dus een fundamentele functie hebben in het bestaan van de mens. Dat is dan ook waarom de islam beschouwt dat de mens voor een groot deel uit water bestaat.

Profeet Ayoub (vrede zij met hem)

Ayoub of Job is een belangrijke profeet en persoon geweest voor de aanhangers van de Abrahamitische religies. Hij werd na een leven met veel bezit, kinderen en een goede gezondheid beproefd met het verlies van al zijn eigendommen, zijn kinderen (die overleden) en uiteindelijk het verlies van zijn gezondheid. Zijn genezing vond uiteindelijk plaats door water.

‘De Almachtige Allah instrueerde ook: ‘Gedenk Onze dienaar Ayoub, toen hij zijn Heer aanriep zeggende: Voorwaar! Satan heeft mij getroffen met benauwdheid (door mijn gezondheid te verliezen) en kwelling (door mijn bezittingen te verliezen)!’

Allah zei tegen hem:

‘Sla met uw voet op de grond: Dit is een bron van water om je in te wassen en verkoelend en een verkwikkende drank. En Wij gaven hem zijn familie terug en met hen het gelijke daarvan als een Barmhartigheid van Ons en een vermaning voor hen die begrijpen.’
(Koran, Surah Saad, 38:41-43)

De grootste lessen die gelovigen uit het leven van de profeet Ayoub halen is dat hij ondanks het verlies van alles wat hem dierbaar was, geduldig bleef tot het eind en niet ging klagen bij de Schepper. Pas op het moment dat hij bijna niet meer in staat was om de Schepper te aanbidden

(vanwege zijn slechte gezondheid) trok hij aan de bel en verrichte een smeekbede. Zijn genezing vond plaats door (speciaal) water.

Profet Nuh (vrede zij met hem)

De Schepper verhaalde over Nuh/Noach in de Koran:

‘Zo was het totdat Ons gebod kwam en de oven (water) als fonteinen uit de aarde spoot. Wij zeiden: “Scheept u daarin in, van elke soort twee (mannen en vrouwen), en uw familie, behalve hij tegen wie het Woord reeds is uitgegaan en de gelovigen.” En niemand geloofde hem, behalve weinigen.’
(Koran, Surah Hud, 11:40)

Water steeg op uit de scheuren in de aarde; regen stroomde uit de hemel in hoeveelheden die nog nooit eerder op aarde waren gezien. Het water bleef uit de hemel stromen en steeg uit de scheuren; uur na uur steeg het peil. De zeeën en de golven overspoelden het land. Het inwendige van de aarde bewoog zich op een vreemde wijze en de oceaanbodems verhieven zich plotseling, waardoor het droge land overstromd werd. De aarde werd voor de eerste keer onder water gezet.
(Lees meer in de verzen Surah Hud, 11:41-48)

De gebeurtenissen en overleveringen van Noach zijn in verschillende tradities en religies bekend. Hij bouwde een ark in opdracht van de Schepper, omdat de mensen in die tijd beproefd zouden worden met overvloed en overstromingen. Alleen aanhangers van Noach, die het geloof in een schepper verkondigde, gingen met hem mee; de andere mensen geloofden zijn waarschuwingen over de nabije gevaren (vloed) niet.

Ondanks dat water een fundamentele voorwaarde is voor de mens om in leven te blijven, kan het dus ook zorgen dat men kan komen te overlijden (verdrinken). De gebeurtenissen in

de tijd van Noach dienen daarom als belangrijke richtlijnen voor de gelovigen om dankbaar te zijn voor de gunsten van de Schepper en om te voorkomen dat mensen denken dat ze superieur zijn en zichzelf altijd kunnen redden. Zelfs iets onschuldigs zoals water lijkt, kan fataal zijn voor mensen als ze niet beschermd zijn.

Water in de Koran

De Koran zegt verder:

‘En Hij zendt hagel uit de bergen (wolken) in de hemel neer en Hij treft er mee wie Hij wil en wendt het af van wie Hij wil. De felle bliksem-schichten ervan verblinden bijna het gezicht.’
(Koran, An-Nur, 24:43)

Wetenschappers hebben wolken bestudeerd en gemerkt dat zij het weer kunnen voorspellen door naar hen te kijken. De vorm van wolken hangt af van de wind. Eén soort regenwolk is de cumulonimbuswolk die met onweer wordt geassocieerd. Cumulonimbuswolken doorlopen de volgende stappen om regenwolken te produceren: ze worden voortgeduwd door de wind; dan voegen ze zich samen en vormen een grotere wolk. Wanneer de kleine wolken zich samenvoegen, nemen de opwaartse windvlagen binnen de grotere wolk toe. De opwaartse stromingen in het midden van de wolk zijn sterker dan die aan de randen.

Door deze opwaartse luchtstromingen groeit het wolkenlichaam verticaal, zodat de wolk opgestapeld wordt. Deze verticale groei zorgt ervoor dat de wolkenmassa zich uitstrekt naar koelere gebieden van de atmosfeer, waar water- en hageldruppels zich vormen en steeds groter worden. Wanneer deze water- en hageldruppels

te zwaar worden voor de opwaartse stromingen om ze te dragen, beginnen ze uit de wolken te vallen als regen, hagel, enzovoort. Meteorologen hebben ontdekt dat deze cumulonimbuswolken, die hagel spuiten, een hoogte kunnen bereiken van zeven tot negen kilometer hoog, 'als bergen', zoals de Koran zegt.

De Koran beschrijft dus werkelijk de cycli van het water in de lucht en ook de aard van het water in de oceanen. Deze voorbeelden zijn slechts enkele in de Koran. Meestal spreekt de Koran over hoe de regen op de aarde valt en haar doet herleven; er wordt verteld dat er veel wijsheid is door te kijken naar alle vormen die het water aanneemt, en wie wijs genoeg is om daarover na te denken, ontvangt een grote zegening.

Een grote zegening aan Musa (Mozes) (vrede zij met hem):

'En gedenk Mozes die bad om water voor zijn volk; Wij zeiden: "Sla de rots met uw staf." Daaruit ontsprongen twaalf bronnen. Elke groep kende zijn eigen waterbron. Eet en drinkt daarom van hetgeen Allah heeft voortgebracht en doet geen kwaad noch onheil op aarde.

(Koran, Surah Al-Baqarah, 2:60)

Water wordt in de islam vaak in verband gebracht met wonderen, fysieke wonderen of het wonder van het geloof. Profeet Mohammed zei:

'Het voorbeeld van leiding en kennis waarmee Allah mij heeft gezonden is als overvloedige regen die op de aarde valt, waarvan een deel vruchtbare grond is die het regenwater absorbeert en in overvloed planten en gras voortbrengt. Een ander deel ervan was hard en hield het regenwater vast en Allah bevoordeelde de mensen er mede en zij gebruikten het om ervan te drinken en hun dieren ervan te laten drinken en om het land te bevoeien voor bebouwing.

En een gedeelte ervan was onvruchtbaar, het kon geen water vasthouden, noch kon het planten voortbrengen, dan gaf dat land geen voordeel. Het eerste voorbeeld is dat van degene die Allah's godsdienst begrijpt en er profijt van heeft (van de kennis) die Allah door mij (de Profeet) heeft geopenbaard en die leert en dan anderen onderwijst. Het laatste voorbeeld is dat van degene die zich er niets van aantrekt en de leiding van Allah die door mij is geopenbaard niet tot zich neemt (hij is als dat dorre land).'

Water heeft werkelijk iets van een wonder omdat het de kern van het leven is. Bedenk eens uit hoeveel liter water ons lichaam bestaat. Ongeveer 65 procent van ons lichaam bestaat uit water en we drinken en gebruiken voortdurend water om ons lichaam van binnenuit te reinigen. We drinken gemiddeld tweeënhalve liter water per dag. Ons lichaam bestaat voor twee derde uit water: ons bloed bestaat voor 92 procent uit water, onze hersenen voor 75 procent, onze botten voor 20 procent.

'Wij hebben alle levende wezens uit water gemaakt. Zullen zij dan niet geloven?'

(Koran, Surah Al-Anbiya', 21:30)

'En Allah heeft alle dieren uit water geschapen; er zijn er onder, die op hun buik kruipen; er zijn er onder, die op twee poten lopen; en er zijn er onder, die op vier poten lopen. Allah scheidt wat Hij wil, voorwaar, Allah heeft macht over alle dingen.'

(Koran, Surah An-Nur, 24:45)

'Hij is het, Die de mens uit een waterdruppel (sperma) heeft geschapen, daarna heeft Hij bloedverwantschap en huwelijken gevestigd, want uw Heer heeft macht over alle dingen.'

(Koran, Surah Al-Furqan, 25:54)

Water is zo essentieel om het leven in stand te houden, dat men een sterk geloof nodig heeft om de drang om te drinken te weerstaan wanneer

iemand erge dorst heeft. Allah (Verheven en Verheven is Hij) heeft verschillende van Zijn legers op de proef gesteld, zoals die van Mohammed (vrede zij met hem) en die van de strijd van Taloot.

In de islam kan iemand die water weigert aan een dorstig persoon of een dier in het Hierna-maals de bewoner van de Hel worden. Daarente-gen kan aan iemand die water geeft alleen al op grond daarvan het Paradijs worden toegekend, zelfs als de persoon daarvoor vele zonden heeft begaan. Dus, het weigeren van water aan een levend wezen, wordt in de islam beschouwd als werkelijk wreed en onwaardig voor een gelovige; het is een van de grootste zonden.

De Profeet zei:

‘Een man zag een hond modder eten van (de hevigheid van) de dorst. Dus nam die man een schoen (en vulde die) met water en bleef het water voor de hond uitgieten totdat deze zijn dorst leste. Allah keurde zijn daad goed en deed hem het paradijs binnengaan.’

Al met al zijn er verscheidene overleveringen over het belang van water en situaties waarbij de Schepper water als voorbeeld gebruikt om zaken te verduidelijken. De verzen die hiervoor zijn aangehaald, dienen als leidraad en kunnen op diverse manieren worden geïnterpreteerd. Islamitische geleerden hebben het als volgt uitgelegd: water is een cruciale gunst van de Schepper aan mensen om in leven te kunnen blijven en aanbidningen te verrichten. Ondanks dat het talloze voordelen heeft kan het ook levensbedreigend zijn (overstroming), waardoor men zelfs kan komen te overlijden. Zo kan dit gezien worden als het hebben van een kind, wat ook een ultieme gunst is, maar dat ook slecht kan aflopen als een kind niet goed groeit en

zijn ouders slecht behandelt. Daarom is het belangrijk om altijd de regels na te streven en de gunsten van de Schepper goed te benutten, maar ook altijd moet beseffen dat je op een dag alles kan verliezen. Door te beseffen dat de wereld een plek van beproeving is, volgens de islam, zou men ook voorbereid moeten zijn op tegenslagen. Zo is ‘Groene Moskeeën’ dus een project waarbij er inspanning wordt geleverd om de gunsten van de schepper – water, energie, planten, dieren – zuinig te gebruiken en er goed mee om te gaan.

Conclusie

Water heeft een zeer belangrijke rol voor het hele universum. Water wordt in de islam gezien als de basis van de schepping. Water is een belangrijk middel om als mens in leven te blijven, maar ook om de Schepper te aanbidden (wassing), te gehoorzamen (behulpzaam zijn) en een bijdrage te leveren aan de schepping, bijvoorbeeld door water eerlijk te verdelen. Ook hebben onder meer talloze profeten leerzame gebeurtenissen meegemaakt met water.

Het is van groot belang om bewustwording te creëren over het gebruik van water vanuit religieus oogpunt. Er zijn ook tientallen overleveringen in de Koran (verzen) en uitspraken van de profeet (hadith) met betrekking tot dit onderwerp.

Ook in Nederland doen kerken en moskeeën hun best om zo duurzaam mogelijk te worden en verspilling te voorkomen. Dit door middel van de projecten ‘Groene Moskeeën’ en ‘Groene Kerken’. Een belangrijke stap, waarbij nog veel ruimte nodig is voor progressie om het belang van water te blijven benadrukken en te doen wat de islamitische voorschriften stimuleren.

Literatuur

- Ana, S. (2013). Water in the Islam. *Islam & Ecology*.
www.alukah.net.
- Aral, N. (2000). Su, Medeniyet ve Teknoloji. Istanbul, 13-15.
Buhâri, Şirb 9, Vudû 33, Mezâlim 23, Edeb 27; Müslim,
Selâm 153.
- Cevdet, M. (2015). Kisas-i Enbiyâ – Peygamber Kissalari.
Ankara, Beyan Yayinlari, 70-120.
- Hillenbrand, C. (2007). Gardens beneath which rivers flow.
The Significance of Water in Classical Islamic Culture,
Rivers of paradise: Water in Islamic art and culture, 27-58.
- Jah, C.A. (2020, October 22). Water in Islamic Culture.
Retrieved from <https://www.ecomena.org/water-islam/>
Startpakket Groene Moskee. <https://isndiyanet.nl/wp-content/uploads/2020/08/Startpakket-Groene-Moskee.pdf>
- Süüyütî, İnbâ'ü'l-ezkiyâ' bi-hayâti'l-enbiyâ' (nşr. Ebû
Sehl Necâh İvaz Sıyâm, Ahmed b. Hüseyin el-Beyhakî,
Hayâtü'l-enbiyâ' fi kubûrihim içinde), Mansûre 1993,
45-57.

Osman (O.C.) Ziylan BA leidt het International Office van de Islamic University of Applied Sciences Rotterdam (IUASR) en is geestelijk verzorger bij de Justitiële Jeugdinstelling Lelystad.
E ocziylan@gmail.com

TIPS BIJ HET THEMA

Internationaal

ANGLICAN
COMMUNION
ENVIRONMENTAL
NETWORK

De Anglicaanse Kerk heeft zich wereldwijd verenigd in het **Anglican Communion Environmental Network**:

<https://acen.anglicancommunion.org>

De Rooms-Katholieke Kerk heeft het vijfjarige jubileum van de pauselijke encycliek *Laudato Si'* ('U zij lof') over de 'zorg voor ons gemeenschappelijk huis' aangegrepen om een *Laudato Si'*-zevenjarenplan te lanceren met programma's voor verschillende doelgroepen: gezinnen, parochies, scholen, universiteiten, ziekenhuizen, bedrijven, boeren en religieuze ordes. Zie ook <https://www.laudatosi.org/laudato-si/action-platform>

Het groene Overland

De Bijbel opent met een tuin.
Wie tuiniert (sier of moes) ondergaat, met gebogen rug,
de verbinding met dit Oerverhaal.

De mens in de tuin.
Bestaansgrond van Adam en Eva.
Adama.

Als ik fiets in de buurt van *foodcourts* zie ik afval gedumpt in bermen.
Het doet mij pijn.
Het plastic vloekt met kleur en geur.
Verontwaardiging over verontreiniging.

'Het landschap ging hem voor in gebed en in het prijzen van de Schepper', schrijft Kick Bras over Thomas Merton.
Ook K.H. Miskotte ontwikkelde zijn theologie vanuit het mystiek beleefde landschap. Eenwording met een groter Geheim.
Het landschap van de Drentsche Aa, waarin ik met regelmaat mag vertoeven, brengt mij het besef binnen van een groter Geheim.

Er is een brug over de Aa.
Deze brug verbeeldt een transitie.

Kunnen en durven wij over deze brug naar een groenere toekomst?

Het landschap zelf nodigt ons daartoe uit.
Onze wortels vragen erom gehonoreerd te worden.

Kom: ga over die brug.
Een smal gaan over water.
Versta de roep van het groene Overland.

Brug over Drentsche Aa >

